

LES NÚVIES MÉS DANSAIRES

Originàriament, el Ball de Gitanes havia comptat amb un munt de personatges que feien la funció de representar diferents elements de la natura o, senzillament simbolitzaven aspectes del comportament humà però que, amb el pas dels anys, han anat desapareixent.

Actualment, l'única figura que es conserva és la núvia que, complementada amb la seva parella de ball, passen a ser distingits com els "nuvis" que donaran continuïtat a la dansa i, de retruc, la continuació del cicle vital de la comunitat.

Un tret característic de la festa, a Sant Vicenç és el fet de comptar amb dues núvies, la "nova" per encapçalar les danses i la núvia "vella", que tanca el ball. Aquesta tradició ve de les Gitanes de Sant Llorenç Savall, poble natal del Pere Canal, que va ser un dels promotors perquè es tornessin a fer a Sant Vicenç l'any 1918, i que ell mateix ja n'havia ballat a la població vallesana. Es va voler, doncs, respectar aquesta tradició al mateix teatre de la Passió d'Olesa, on l'Esbart Dansaire va representar davant un auditori d'unes 1500 persones, el 13

de maig de 1989, un conjunt de danses recuperades després d'un temps de recerca i investigació per part de la mateixa entitat santvicentina.

Aquell dia la Núria Panadés va ser coronada com a núvia "nova" per la Mª Alba Grauvilardell que va fer les funcions de la núvia "vella".

Quan l'any 1992 es van recuperar les Gitanes al carrer i es va tornar a dansar a la plaça de l'Ajuntament, en no haver cap antecedent pròxim de cap ballada es va decidir que fos la mateixa Mª Alba qui passés el relleu a la nova núvia que ostentaria el "càrrec" durant un any sencer.

L'elecció de la núvia es fa mitjançant sorteig entre totes les noies balladores, un cop s'ha produït el galop d'entrada a la plaça. Aquesta núvia "nova" rep el mantó i una toia que li traspassa la núvia "vella". Acte seguit, aquesta darrera rep el ram de flors de la geganta, la baronessa Paula.

Un cop feta la cerimònia de proclamació, el ball torna a arrencar amb el ga-

lop de coronació que serveix per distingir la nova núvia que és l'encarregada d'obrir la dansa, a dins ja de la plaça, juntament amb la seva parella.

En el núm. 318 del juny del 2006, gairebé un segle després de la primera ballada a Sant Vicenç, El Breny va publicar a les pàgines centrals la relació de les núvies que van ser escollides des del 1992 fins a la ballada d'aquell mateix any, acompanyada d'una imatge de cadascuna, amb les seves parelles de ball.

Actualment i, per fomentar el Ball de Gitanes a través de les noves tecnologies s'ha creat una pàgina web on es pot consultar tota la informació d'aquesta festa que, a Sant Vicenç, ha estat declarada d'interès local i que s'ha integrat en el Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya aquest darrer mes de març. En aquesta mateixa pàgina es va adoptar un apartat per recordar les núvies des d'aquell primer any del 1992. S'hi pot accedir des de <https://www.lesgitanes.cat/les-nuacutevies.html>.

Jordi T. Pujol

RELACIÓ DE NÚVIES DELS ANYS 1992 AL 2006

Any 1992. Xus Sletro.

Any 1993. Àngels Vendrell.

Any 1994. Ana Irleñi Marçal.

Any 1995. M. Àngels Colats.

Any 1996. Rosa Serra.

Any 1997. Montse Gorgós Sirren.

Any 1998. Susana López.

Any 2002. Rosa M. Cívica.

Any 2003. Rosa Rissari.

Any 2004. Montse Cugueró.

Any 2005. Pilar Carrascal.

Any 2006. Anna Cárdenas.

La proclamació de la núvia

En el ball popular de gitanes, cada any es proclama núvia nova. Rep la designació de part de la núvia sortint, que li fa el present d'un pom de flors i l'embocalla amb el mantó blanc, signe de la seva distinció.

La núvia és escollida per sorteig i la parella té el privilegi d'encapçalar el galop que iniciarà el ball.

La núvia de l'any 1999 fou l'Eva Ramos (no hem aconseguit cap fotografia).